

Hedmark Fylkesskogkontor

Årsmelding 1971.

Skogoppsynet.

I henhold til Lov om skogproduksjon og skogvern har skogoppsynet disse organer:

1. Skogrådet i kommunene med herredsskogmestere.
2. Fylkesskogrådet med fylkesskogfunksjonærer.
3. Landbruksdepartementet med Skogdirektoratet som øverste skogoppsynsmyndighet.

Skoglovens § 1 instituerer skogoppsynet.

Det understrekes at skogoppsynet er et offentlig organ som både lønnes og styres offentlig, og det er således partsnøytralt i sin virksomhet.

Fylkesskogrådet i Hedmark.

I henhold til § 9 i skogproduksjonsloven skal det i hvert fylke være et fylkesskogråd på 5 skogkyndige medlemmer med varamenn, som alle skal være bosatt i fylket.

Departementet oppnevner ett medlem med varamann, ett medlem med varamann velges av fylkestinget blant de skogbrukskyndige medlemmer i fylkeslandbruksstyret. Det sistnevnte medlem og varamann skal begge være jordbrukskyndige. De øvrige 3 medlemmer med varamenn oppnevnes av departementet blant personer foreslått av Norges Skogeierforbund, Skogbruksforeningen av 1950, Det norske Skogselskap og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, som skal gis adgang til hver for seg å fremsette forslag på inntil 3 personer. Formannen oppnevnes av departementet blant fylkesskogrådets medlemmer.

Fylkesskogrådet i Hedmark har i 1971 hatt følgende medlemmer og varamenn:

	<i>Varamenn:</i>
Forstkand. Øystein Sjølie, Åmot (formann)	
Skogeier Halfdan Brevig, jr., Elverum	Gårdbr. Per Akre, Trysil.
Skogeier Lauritz Sæthern, Eidskog	Forstm. Ambros Sollid, Stor- Elvdal.
Skogsarb. Magne Johannessen, Kongsvinger	Skogsarb. Henry Løveng, Trysil
Form.sk.sekr. Aksel Sveen, Ringsaker.	Småbr. Håkon Nabben, Ren- dalen.

For perioden 1/1 1972 til 31/12 1975 har fylkesskogrådet følgende sammensetning:

<i>Medlemmer:</i>	<i>Varamenn:</i>
Skogsarb. Magne Johannessen, Kongsvinger (formann).	Skogsarb. Henry Løveng, Trysil.
Skogeier Halfdan Brevig, jr., Elverum.	Skogeier Per Akre, Trysil
Skogeier Lauritz Sæthern, Eidskog.	Allm.best. Knud Maartmann, Ringsaker.
Forstm. Ambros Sollid, Stor-Elvdal.	Skogeier Håkon Chr. Hanestad, Rendalen.
Småbr. Jens K. Nybruket, Stange.	Småbr. Håkon Nabben, Ren- dalen.

Hedmark Fylkesskogkontor.

I henhold til § 10 i skogproduksjonsloven skal det til hjelp for fylkesskogrådet i hvert fylke være et fylkesskogkontor med en fylkesskogsjef som leder. Antallet av de øvrige tjenestemenn ved fylkesskogkontoret fastsettes av departementet.

HEDMARK FYLKESKOGKONTOR

Fag- og ansvarsfordeling

Fylkesskogsjef Per Føyn	Personalsjef Regnskapsansvar Ekspedisjonsansvar	Etatskontrakt Organisasjonskontakt Informasjon
Fagfunksjonærene	Fag- og ansvarsområder	Tilleggsfunksjoner
I		
Fylkesskogmester Birger Strømsøe	Primærproduksjon Utmarkskultur Landskapspleie-Økologi	Assisterende fylkesskogsjef Assisterer III og IV — Landskapspleie
II		
Fylkesskogmester Truls Gram	Skogøkonomi Skog-jus	Assisterer I Grøfting — Gjødsling Assisterer I, III og IV. Skogøk. Skog-jus.
III		
Fylkesskogmester Nils Rotheim	Arealdisponering Komb. driftspl. Jord/ Skog — Nabosamvirke Utmarksplaner Klima	Assisterer I, II og IV. Klima
IV		
Fylkesskogmester Hans Holmen	Vegplaner — Statstilskudd Driftsteknikk Geologi Skogbrukets karttjeneste	Assisterer I, II og III Geologi

Skogrådene i Hedmark.

I henhold til § 5 i skogproduksjonsloven skal det i hver kommune være et skogråd med 4 skogkyndige medlemmer med varamenn. Ett medlem velges av fylkesskogrådet. Ett medlem velges av kom-

munestyret blant de skogbrukskyndige medlemmer av jordstyret. Ett medlem velges av skogeierorganisasjoner i kommunen. Det fjerde medlem velges av skogsarbeidernes organisasjon innen kommunen. Minst to av skogrådets medlemmer skal være eiere av skog i kommunen. Medlemmene velges for den kommunale valgperiode. Formannen i skogrådet velges av fylkesskogrådet blant skogrådets medlemmer.

Medlemmer og varamenn er ført opp i slik rekkefølge:

1. Valgt av fylkesskogrådet
2. Valgt av kommunestyret.
3. Skogeiernes representant.
4. Skogsarbeidernes representant.

For valgperioden 1/1 1972 — 31/12 1975 er følgende valgt som medlemmer og varamenn i skogrådene:

Medlemmer: *Varamenn:*

Ringsaker:

1. Mathias Finsveen, form.	Peder Brendlien
2. Ole Brandsrud	Ole L. Storlien
3. Hans Glestad	Arne Nereng
4. Kåre Esbjørnsen	Kåre Lierhagen

Sekretær: Herredsskogmester Erling Nordhagen, 2380 Brumunddal.

Vang:

1. Asbj. Solberg, form.	Johannes Engen
2. Lars Haugom	Birger Aasterud
3. Jens Frogner	Knut Lindstad
4. Thorstein Magnussen	Erling Kristiansen

Sekretær: Herredsskogmester Kristen Sandvold, 2300 Midtvang, Hamar.

Medlemmer:

Varamenn:

Løten:

1. Even Høgholen, form.	Knut Bækkevold
2. Martin Dammen	Kolbjørn Østli
3. Jens Svenkerud	Ole Agnar Skramstad
4. Anton Bekkevold	Knut Lersveen

Sekretær: Herredsskogmester Harald Marken, 2340 Løten.

Stange:

1. Sverre Skogsrud, form.	Paul Petlund
2. Odd Pettersen	Johs. Skyberg
3. Bjarne Ekeberg	Aage Melby
4. Torleif Stensrud	Per Åsen

Sekretær: Herredsskogmester Aage Dæhli, 2310 Stange.

Nord-Odal:

1. Jon Haagenrud	Hans L. Sand
2. Anton Vandevjen	Alfred Solberg
3. Julius Østmoen, form.	Arne Løfsgaard
4. Fridolf Stuen	Olav Verket

Sekretær: Herredsskogmester Hans Fr. Haug, 2120 Sagstua.

Sør-Odal:

1. Einar Gjelsnes, form.	Sverre Brynjulvsrud
2. Ole Kr. Kolsrud	Gunnar Holen
3. Torstein Herud	Erich Erichsen
4. Åge Torkildsrud	Åge Ruud

Sekretær: Herredsskogmester Ole Rørholt, 2100 Skarnes.

Eidskog:

1. Sverre Taugbøl, form.	Ragnar Huse
2. Helge Ilag	Arne Grøtting
3. Rudolf Gransæther	Arnold Rambøl
4. Trygve Kjelsrud	Kjell Hea

Sekretær: Herredsskogmester Syver Bjerneby, 2230 Skotterud.

<i>Medlemmer:</i>	<i>Varamenn:</i>
Kongsvinger:	
1. Oscar Egeberg, form.	Ole Roen
2. Erling Rymoen	Kjell Bråten
3. Olav Nygaard	Bjørn Skullerud
4. Mads Rudberg	Gudbrand Mobekk
Sekretær: Herredsskogmester Kåre Lund, 2200 Kongsvinger.	

Grue:	
1. Sigmunn Woll	Odd Kulblikk
2. Einar Myrvold	Jørgen Ebbel
3. Reidar Omsted, form.	Kjell Bånerud
4. Dagfinn Sæther	Håkon Frysjøenden
Sekretær: Herredsskogmester Einar Wiger, 2260 Kirkenær.	

Åsnes:	
1. Jens Berger, form.	Gunnar Jevnaker
2. Arne Bakken	Eugen Svendsen
3. Ole Borg	Gunnar A. Løfsgaard
4. Ole Hemseter	Øystein Gransjøen
Sekretær: Herredsskogmester Hans P. Trongaard, 2270 Flisa.	

Våler:	
1. Kristian A. Dahl, form.	Tore Vaaler
2. Arve Nyberg	Kåre Siljuberg
3. Håvard Urdahl	Geir Knudsen
4. Bård Gundersen	Leif Bølla
Sekretær: Herredsskogmester Bernt Marius Bergh, 2290 Våler.	

Elverum:	
1. Tore Fossum, form.	Gudm. Skarderud
2. Geirfinn Slettengen	Hans O. Berg
3. Lars Storberget	Konrad Halbakken
4. Kristoffer Mobekk	Gunnar Slettengen
Sekretær: Herredsskogmester Bjarne Tanum, 2400 Elverum.	

<i>Medlemmer:</i>	<i>Varamenn:</i>
Trysil:	
1. Thor Skottene, form.	Olav Sætre
2. Harald Berget	Per D. Grønset
3. Halvor Sætre	Halvor Lunde
4. Otto Ørbak	Odd Olaf Frøhaug
Sekretær: Herredsskogmester Kjell Østmoe, 2420 Trysil.	

Åmot:	
1. Tollef Kilde, form.	Arne Haftorn
2. Jacob Diseth	Trygve Amundsveen
3. Snorre Stener	Ellef Hals Ramleth
4. Nils Halvorsen	Einar Amundsen
Sekretær: Herredsskogmester Jens Tannum, 2450 Rena	

Stor-Elvdal:	
1. H. G. A. Mathiesen	Peder G. Moen
2. Sigmund Grøndalen	Svein Østmoe jr.
3. Ludvig Grundt, form.	Syver P. Moen
4. Einar H. Øien	Johan Amundsen
Sekretær: Herredsskogmester Erik Landet, 2480 Koppang.	

Rendalen:	
1. Bjørn Brevig, form.	Palmer Norsetengen
2. Kaare Romenstad	Leif Gunnar Bjørke
3. Gert Grindflek	Gudm. Hole
4. John Johansen	Johan Peter Granrud
Sekretær: Herredsskogmester Ola Aas Moen, 2483 Lomnessjøen.	

Alvdal:	
1. Oddgeir Skarpsno, form.	Torbjørn Grøtting
2. Per A. Bergebakken	Per O. Randmæl
3. Arne T. Steigen	Morten Neslund
4. Erling Haugen	Esten Langleite
Sekretær: Herredsskogmester Hallvard Ligård, 2560 Alvdal.	

Medlemmer:

Varamenn:

Folldal:

1. Gisle Dalen, form.	Jon T. Ryfetten
2. Ivar Fallet	Leif Odden
3. Ola Erik Lohn	Per Johan Husom
4. Kristian Steen	Oddvar Holen

Sekretær: Herredsskogmester Hallvard Ligård, 2560 Alvdal.

Tynset:

1. Per Often, form.	Kristen E. Aalborg
2. Erik Olsberg	Annar Graven
3. Håvard Storeng	Bersvend Moen
4. Oddbjørn Svee	Dagfinn Østgård

Sekretær: Herredsskogmester Vidar Svarliaunet, 2500 Tynset.

Tolga/Os:

1. Stein Østgård, form.	Olav Osgjelten
2. Ragnar Vingelen	Thor Arnljot Røsten
3. Ola I. Os	Embret J. Røe
4. Ivar K. Tellebond	Jon Hagen

Sekretær: Herredsskogmester Arnulf Galaaen, 2540 Tolga.

Engerdal:

1. Erik Søgård	Erland Omang
2. Helge Galten	John Sorkmo
3. John Nysted, form.	John Lillestu sen.
4. Ola Joten	Reidar Risbakken

Sekretær: Herredsskogmester Per Westgård, 2440 Engerdal.

Herredsskogmestrene i Hedmark.

I henhold til § 8 i skogproduksjonsloven skal det til hjelp for skogrådet i kommunen tilsettes en eller flere herredsskogmestere, og om nødvendig andre tjenestemenn. I kommunene i Hedmark har vi følgende herredsskogmestere:

	Herredsskogmester:	Adresse:	Tlf.:
Ringsaker:	Erling Nordhagen	2360 Ringsaker	Hamar 48 412
	Arne Bretten	2320 Furnes	» 38 414
	Kontor:	2380 Br.dal	» 41 080
Vang:	Kristen Sandvold	2300 Midtvang,	
		Hamar	Hamar 35 257
	Kontor:	—»—	» 35 257
Løten:	Harald Marken	2340 Løten	» 37 325
	Kontor:	—»—	» 37 397
Stange:	Aage Dæhli	2313 Tangen	» 32 131
	Kontor:	2310 Stange	» 31 176
N-Odal:	Hans Fr. Haug	2123 Bruvoll	N-Odal 485
	Kontor:	2120 Sagstua	» 193
S-Odal:	Ole Rørholt	2100 Skarnes	Skarnes 1167
	Kontor:	—»—	» 1344
Eidskog:	Syver Bjørneby	2230 Skotterud	Kongsv. 35 393
	Kst. Håvard Berg	—»—	
	Kontor:	—»—	» 35 393
Kongsv.:	Kaare Lund	2250 Roverud	» 26 096
	Trygve Øverby	2200 Kongsv.	» 14 865
	Kontor:	2200 Kongsv.	» 14 732
Grue:	Einar Wiger	2256 Grue	Kirkenær 606
		Finnsk.	
	Kontor:	2260 Kirkenær	» 299

	<i>Herredsskogmester:</i>	<i>Adresse:</i>	<i>Tlf.:</i>
Åsnes:	Hans P. Trongaard	2270 Flisa	Kirkenær 1412
	Martinus Maliberg	2283 Skalbukilen	» 867
	Kontor:	2270 Flisa	» 1412
Våler:	Bernt Marius Bergh	2290 Våler	Elverum 14 267
	Kontor:	2290 Våler	» 14 104
Elverum:	Bjarne Tanum	2296 Heradsb.	» 18 332
	Sigbjørn Sætre	2400 Elverum	» 10 102
	Kontor:	2400 Elverum	» 11 238
Trysil:	Kjell Østmoe	2420 Trysil	Trysil 206
	Jo Løberg	2420 Trysil	» 253
	Kontor:	2420 Trysil	» 117
Åmot:	Jens Tannum,	2450 Rena	Rena 349
	Einar Sveen,	Rute 1007	
		2450 Rena	» 15 b
	Kontor:	2450 Rena	» 272
Stor- Elvdal:	Erik Landet	2480 Koppang	Koppang 134
	Arnulf Lien	2492 Sollia	» 2427
	Kontor:	2480 Koppang	» 121
Rendalen:	Ola Aas Moen	2483 Lomnessj.	Y.Rendal 4267
	Viggo Undseth	2533 Unset	Ø.Rendal 3635
	Kontor:	2483 Lomnessj.	Y.Rendal 4267
Alvdal/ Folldal:	Hallvard Ligård	2560 Alvdal	Alvdal 2701
	Kontor i Alvdal	2560 Alvdal	» 2047, 2115
	Kontor i Folldal		Folldal 231
Tynset:	Vidar Svarliaunet	2500 Tynset	Tynset 193
	Kontor:	2500 Tynset	» 193
Tolga/Os:	Arnulf Galaaen	2540 Tolga	Tolga 103
	Kontor:	2540 Tolga	» 84
Engerdal:	Per Westgård	2440 Engerdal	Engerdal 710
	Kontor:	2440 Engerdal	» 47

Fredag er herredsskogmestrenes faste kontordag.

Personalia.

Fratrådt etter nådd aldersgrense:

Herredsskogmester Kai Rusten, Tolga/Os, 28/2 1971.

Tilsatt 10/2 1946.

Herredsskogmester Knut Haagenrud, Nord-Odal, 30/4 1971.

Tilsatt 1/10 1938.

Kontorfullmektig ved fylkesskogkontoret frk. Kari Walmsness, 30/9 1971. Tilsatt 1/7 1947.

Tilsatte funksjonærer:

Herredsskogmester Hans Fr. Haug, Nord-Odal, 1/5 1971.

Herredsskogmester Arnulf Galaaen, Tolga/Os, 1/8 1971.

Kontorfullmektig ved fylkesskogkontoret fru Kari Riise, 1/10 1971.

Kst. herredsskogmester i Eidskog Håvard Berg, 1/3 1971.

Fylkesskogrådets virksomhet.

Fylkesskogrådet behandlet i 1971 ialt 189 saker.

Av de viktigste nevnes:

1. Anke over skogoppsynets nektelse i medhold av Skoglovens § 50 av oppdyrking av skogmark bevokst med tilfredsstillende yngre skog. Anken ble ikke tatt til følge av Landbruksdepartementet. Avgjørelsen er av stor prinsipiell betydning.
2. Hyttefelt i skogmark. — Fylkesskogrådets standpunkt har vært at hyttefelt i skogmark representerer en omlegging av skogmarken til annet formål enn skogproduksjon, og at hyttefelt ikke kommer inn under de unntak fra krav om skogoppsynets tillatelse som nevnes i Skoglovens § 50. Fylkesskogrådet behandlet en rekke saker vedrørende hyttefelt for å få saken belyst allsidig før det fattet sitt prinsipielle vedtak. Avgjørelsen er anket. Anken ble ikke behandlet i 1971.
3. Innstilling fra Kjuuskomiteen om Skogoppsynets arbeidsoppgaver og organisasjonsform. Fylkesskogrådet sluttet seg stort sett til innstillingen.

4. Fylkesskogrådet finansierte 1971 i samarbeid med Norges Skogeierforbund, Glommen Skogeierforening og Det norske Skogforsøksvesen prøvedrifter vedrørende avvirkning og omsetning av småvirke.

Fylkesskogkontorets arbeidsordning.

Fylkesskogkontorets organisasjonsplan leder direkte hen mot stabsarbeide. Ukentlige stabsmøter er blitt en rutine i 1971.

Stabsmøtene diskuterer viktigere saker av faglig og administrativ art, og fordeler de større arbeidsoppgaver på funksjonærene.

Fylkesskogkontoret har trukket inn enkelte herredsskogmestre for saksutredning og utvalgsarbeide i enkelte viktigere saker.

En fast kontaktordning med distriktspersonalet er etablert ved at formannen i Herredsskogmestrenes faglige forening deltar i ett stabsmøte i måneden etter fastlagt rutine.

Samlinger av herredsskogmestrene er holdt som i tidligere år.

Bekjempelse av skadeinsekter 1971.

Sterk oppformering av skadeinsekter var ventet i de stormrammede områdene i fylkets sørøstre del. Forslag om tiltak til bekjempelse av insektene ble lagt frem for Landbruksdepartementet vinteren 1970/71 med budsjett kr. 320 000,—.

Budsjettet omfattet:

1. Utlegg av fangsttrær. — Erstatning for kvalitetstap kr. 20,—/m³.
2. Meromkostninger ved drift eller barking av trær angrepet av insekter i middel kr. 10,—/m³.
3. Lønn og utgifter forøvrig til ekstra personale til veiledning og tilsyn.

Staten fant ikke å kunne bevilge midler til bekjempelsen og Landbruksdepartementet henviste finansiering av tiltakene til skogrådenes rentemidler.

Skogrådene i Eidskog, Kongsvinger og Sør-Odal bevilget i fellesmøte inntil kr. 550 000,—. Grue skogråd kr. 60 000,—. Samtlige bevilgninger med forbehold av Landbruksdepartementets godkjenning. Godkjenning av bevilgningsrammen ble gitt. Satsene for erstatning av kvalitetstap på utlagte fangsttrær og for merkostnader ved

drift eller barking av insektangrepne stående trær ble godkjent. I forbindelse med godkjenning av bevilgningsramme oppfordret Landbruksdepartementet til å søke kostnadene redusert.

I samråd med en del av de større skogeiere ble bevilgningskvoten begrenset for disse eiendommer. De samlede utbetalinger gikk likevel opp i omtrent det beløp fylkesskogkontoret hadde budsjettert kr. 320 000,—.

Samtlige bekjempelsestiltak ble gjennomført i god kontakt med skogoppsynet og i det vesentlige på skogoppsynets direkte initiativ. De iverksatte tiltak gav meget høy effekt, men var altfor utilstrekkelig i omfang. Holtvis tørke etter insektangrep meldte seg med urovekende styrke utover høsten og gjorde det klart at angrep 1972 måtte ventes i langt større omfang enn 1971. Fylkesskogkontoret la derfor høsten 1971 frem forslag om tiltak 1972 med budsjett 2,1 mill. kroner. De foreslåtte tiltak var basert på erfaringene fra 1971 og de erstatningssatser som var brukt dette år. I tillegg hertil ble fremholdt nødvendigheten av at garantier ble stillet for avsetning av insektskadd virke.

Det bemerkes: Skogoppsynet har ikke tatt i bruk insekt-drepende midler under bekjempelsen av skadeinsekter.

Skogenes tilstand og skjøtsel.

Skogens tilvekst var i 1971 bortimot normal for største delen av fylket. I de sørligste kommunene under normalen p. g. a. ettervirkningene fra stormen i 1969.

Avsetningsvansker og dårligere priser for småvirke har ført til at man i 1971 har hatt enda færre tynningshogster i yngre skog enn tidligere — og tømmeravvirkningene foretas i stigende grad i form av sluttavvirkninger i virkesrike bestand. Manglende tynning betyr nedsatt masse- og kvalitetsproduksjon i den fremtidige skogen — foruten at treforedlingsindustrien unndras råstoff-reserver.

Det er heller ikke ubetydelige virkeskvanta som bare felles overende og blir liggende igjen i skogen ved flatorydding etter slutt-hogstene. Foruten at dette virke ikke kommer treforedlingsindustrien tilgode — er det blitt en alvorlig belastning for «helsetilstanden» i skogene fordi det er et førsteklasses medium for utklekking av noen av våre verste skadeinsekter.

Diverse former for hjelpetiltak diskuteres blant skogens folk når det gjelder det kombinerte småvirke — insekt-problemet. For å avhjelpe problemet på lengre sikt, bør det satses mere på avstandsreguleringer i hogstklasse II.

For stadig flere skogers vedkommende merker man at eierne henter størsteparten av sin inntekt utenfor skogbruket — og at alle aktiviteter i disse skoger går sterkt tilbake.

Skader på skogen.

De sekundære skadevirkningene som var ventet etter vindfall-katastrofen i «Sør-fylket», har i løpet av 1971 meldt seg med full tyngde. Det antas at minst 100 000 m³ tømmer har tørket på rot i 1971, og der er foreløpig ingen tegn til at angrepene har kuliminert. Man kan tvertimot ane konturene av en utvidet «grantørke»-katastrofe, idet insektangrepene nå ikke bare er konsentrert til stormskade-området fra 1969, men har begynt å dukke opp i granskog-områder i hele fylket. Det er derfor av stor betydning at forholdene blir lagt til rette for en effektiv mot-offensiv sommeren 1972, hvis ikke må en frykte at tørkeskadene kan bli av langt større format både i 1972 og senere år.

1971 har også ellers bydd på nye ubehagelige overraskelser på insektfronten. Den lille granbarkbillen som tidligere var ansett som et ufarlig insekt i skogbruket — har — foruten å bidra til store tørkeskader i den eldre skogen — også gått til angrep på gjenstående planter og trær i regulerte granforyngelser. Skadene har stedvis vært så store at Hedmark Fylkesskogkontor har funnet det nødvendig å advare mot å foreta reguleringshogster i hogstklasse II av gran utenom tidsrommet 20. juli til 1. september. Utenfor stormskade-området i Sør-fylket, ser det ut for at det er den lille granbarkbillen som har spilt hovedrollen i de tørkeskader som er registrert.

En rekke faktorer synes å ha trukket i samme retning når det gjelder oppformeringen av skadeinsekter i de senere årene: Omlegging av skogsdriften med lagrig av ubarket virke langs skogsbilveiene. Dimensjonene på hogstavfallet er økt betraktelig og dermed er også ynglemulighetene for insektene bedret. Ufullstendig og sen opprydding etter storm- og snøbrekk-skader. Mange overårige granskoger har gitt insektene en gunstig utgangsposisjon. Flere tørkesommere —

med unormalt lav grunnvannstand har redusert motstandskraften i mange granbestand. Antallet av skogeiere som henter brorparten av sin inntekt i andre yrker har økt — noe som har gått ut over det regelmessige tilsyn og den årlige renovasjon i skogene. Endelig må nevnes at stort forbruk av klorcalcium langs grusvegene har ført til tørkeskader på trær og dermed også bidratt til å skaffe gunstige ynglemuligheter for skadeinsektene.

Margborerangrepene på furuskog har økt i tilsvarende grad — og tjener idag til å nedsette produksjonen vesentlig både kvalitativt og kvantitativt i hele Hedmark fylke. Årsaksforholdene er stort sett de samme som for insektskadene i granskog.

Av øvrige skader kan nevnes lokale elgskader i utsatte vinterarbeidsområder, samt frost-skader på granplanter i naturlige kuldebassenger i terrenget.

Kuriositetens interesse kan det ha å nevne at der i 1971 for første gang i nyere tid ble tillatt å skyte bever innenfor Hedmark fylkes grenser. I et begrenset område i Trysil hadde nemlig denne flittige tømmerhoggeren begynt å gjøre forholdsvis store skader ved felling av løvskog og oppdemning i små vassdrag.

Arealdisponering m. v.

Disse fagområder ved Hedmark Fylkesskogkontor omfatter: Arealdisponering, kombinerte driftsplaner og utmarksplanlegging.

Arbeidsfeltet er nytt for skogoppsynet, men en ser det som et viktig bidrag til en del av hele samfunnsplanleggingen.

I likhet med startåret 1970 har det også i 1971 vært mest arbeide med registreringen for regionplanleggingen. Dette arbeide som er et teamwork mellom landbruksselskapet og fylkesskogkontoret, er utført i samarbeid med herredsagronomer og herredsskogmestre. Både jordbruks- og skogbruksmyndighetene ser det som en viktig oppgave å bevare landets produktive arealer og dessuten kunne gi almenheten et tilfredsstillende tilbud for dens ønsker. Dette forutsetter også et tillitsfullt samarbeide med grunneierne.

Hedmark Fylkesskogkontor har i samarbeide med Glommen Skogeierforening arrangert 2 stk. 2-dagers utmarkskurs i Follidal og Stor-Elvdal. Disse kursene som ble holdt for grunneierne og inn-

budte fra kommunene, behandlet i første rekke planlegging og drift av utmarksarealer for fritidsformål. Deltakerantallet var begge steder ca. 20 stk.

Driftsplaner.

For 1971 ble det for første gang fra Stortingets side bevilget midler over statsbudsjettet til driftsplanlegging i skogbruket. Hedmark fylke ble tildelt kr. 118 639,—. Dette var også det maksimale tilskott fylket kunne oppnå etter gjeldende regler om tildeling. Det ble utarbeidet 187 stk. driftsplaner hvorav 10 stk. var utført som prøveflatetakster, mens resten — 177 stk. — var bestandstakster. Av de første var 8 stk. og av de siste 124 stk. revisjonstakster, det vil si at det tidligere var utarbeidet driftsplaner i siste 20 år.

Grøfting.

Nedgangen i nygrøfting som har fortsatt også i 1971 skyldes foruten den generelle økonomiske utviklingen antakelig for en stor del en økende kritisk innstilling til valg av investeringsprogram.

At økonomisk tvilsomme prosjekter faller bort, bør ikke i og for seg sees som uttrykk for sviktende interesse for grønning.

Skogoppsynet har de senere år sett det som en av sine viktigste oppgaver å forhindre investeringer av tvilsom verdi for skogproduksjonen. Særlig har vi hatt oppmerksomheten rettet mot grønningen som vi har ment har fått en uforholdsmessig stor del av den investerte kapital i fylkets skogbruk. Det har derfor vært lagt stor vekt på veiledning om prioriterting av grønningprosjektene. — I denne sammenheng har man forsøkt å vekke større interesse for lønnsomme etterarbeider på eldre grønningfelter, såsom suppleringsgrønning — bestandspleie og gjødsling. Nedgangen i antall nygravede grønningetre må delvis sees som et resultat av denne veiledning.

Det er forøvrig oppmuntrende at statistikken i år viser økning når det gjelder grønning, idet dette vanligvis er blant de mere lønnsomme kulturarbeidene.

Gjødsling av myr og fastmark.

Det har beklageligvis vært en liten nedgang i forhold til tidligere når det gjelder myrgjødsling i 1971. I forhold til behovet vurdert ut fra tidligere tørrlagte arealer på næringsfattig myr, er det for tiden

altfor liten aktivitet på myrgjødslingens område. Fra skogoppsynets side blir det lagt stor vekt på å motivere for økt innsats på dette felt.

Fastmarksgjødslingen har vist en svak økning i 1971, men er ikke på langt nær kommet opp på det nivået man hadde for 5—6 år tilbake.

Gjødslingsstatistikk for Hedmark:

F a s t m a r k .

Eier	Gjødselslag og mengde			Gjødslet areal da.	Samlet kostnad i hele kr.
	Urea kg	Kalk-ammonsalpeter kg	Andre kg		
Privatskog	41.770	127.050	68.250	4.636	162.010
Kommuneskog		11.000		205	7.151
Statens skoger			34.000	750	25.160
Opplysv. Fonds skoger ..		64.600		1.360	46.561
Bygdealmenninger		5.500	108.920	2.510	86.210
Tilsammen	41.770	208.150	211.170	9.461	327.092

M y r .

Eier	Gjødselslag og mengde			Gjødslet areal da.	Samlet kostnad i hele kr.
	Fullgjødsel kg	Kali-super kg	Andre kg		
Privatskoger	49.980	51.650		1.443	57.685
Kommuneskoger	8.500	8.000		285	8.688
Statens skoger					
Opplysv. Fonds skoger ..					
Bygdealmenninger	7.950	49.150		756	33.518
Tilsammen	66.430	108.800		2.484	99.891

Vegplanlegging.

Det er fremdeles stort behov for bygging av skogsveger, både bil- og traktorveger, og det er stadig forespørsler om hjelp til planlegging av slike arbeider. Den vegtekniske avdeling har av mangel på kvalifisert hjelp til stikningsarbeidene ikke alltid maktet å yde assistanse så fort som ønskelig. En håper det vil bli bedre neste år, da det nå skal opprettes en fast stilling for vegteknisk assistent fra 1/1 -72, og at det antagelig skal bli mulig å få leiet noe ekstrahjelp i sommerhalvåret. Vegbyggingen har fortsatt vist en svakt synkende tendens i antall meter veg, noe som særlig skyldes stigende standardkrav og utgifter, samtidig som økonomien i skogbruket er blitt svakere. Det er derfor blitt stadig vanskeligere for skogeierne å skaffe egenkapitalen så fort som ønskelig. Men det har vært en økende interesse blant skogeierne om å gå sammen om veganlegg. Dette er en meget gledelig utvikling som vil føre til både bedre og billigere løsninger.

Statstilskottet til veger, i kroner, har vært omtrent som forrige år og har derfor ikke fulgt utgiftstigningen. Arbeidet med å få en nøyaktig registrering og kartlegging av skogsbilvegene i fylket har fortsatt. En håper å få fullført dette arbeide i løpet av 2 år.

Skogkultur.

I henhold til statistikken over tilbakebetalt skogavgift på side .. er det i 1971 tilbakebetalt skogeierne (privat og kommuneskoger) kr. 6 396 000,— av skogsavgiftsmidler for utførte skogkultur- og grøftarbeider i året.

Ifølge statistikken har altså den samlede kulturinnsatsen i 1971 vært vesentlig høyere enn i 1970, da der ble tilbakebetalt et beløp på kr. 4 768 000,—.

Det er også gledelig å konstatere at det i 1971 i fylkets skoger ble satt ut bortimot en halv million flere planter enn i 1970. Med den kostnadsutvikling vi har opplevd på plantingssektoren kunne man kanskje ha fryktet en tilbakegang i aktiviteten.

Med tanke på en halv-mekanisering av plantearbeidene ute i skogen, drives der for tiden forsøk med maskinell markberedning samtidig som planteskolene eksperimenterer med andre plantesortimenter enn de tradisjonelle barrots-plantene.

Når det gjelder de forskjellige skogkulturtiltakene i Hedmark er det manglende innsats på to spesielle sektorer som springer i øynene.

Det gjelder i første rekke tynningene i hogstklasse II (gjenvekstregulerig). Med den hogstklassefordeling vi har — med overskudd av hogstmoden skog, men stor mangel på yngre produksjonsskog, bør det i høyeste grad være aktuelt å sørge for at ungskogen gjennom gjenvekstsreguleringer gis mulighet for å vokse seg raskere inn i hogstklasse III. Gjenvekstregulering utført på et fornuftig tidspunkt i bestandsutviklingen (1,5—4 m's høyde) er også et av våre beste midler i kampen mot skadeinsektene, idet tynningsvirket felles mens dimensjonene er så små at de ikke er attraktive som yngleobjekter.

Etterarbeider på eldre grøftfelter — i form av suppleringsgrøfting — bestandspleie og gjødsling — er også et forsømt kapittel på skogkulturfronten i Hedmark.

Fra skogoppsynets side er det da også i årets løp satset mye på veiledning på de to ovennevnte sektorene — gjenvekstregulering og etterarbeider på grøftfelter. Både på kurser — skogdager og skogkvelder har disse sidene av skogkulturen vært hovedtemaet.

Hedmark Fylkesskogkontor i mai 1972.

Per Føyn.

Grøfting i Hedmark fylke i 1971.

Herred	Grøfterensk		Nygrøfting					Statsbidrag kr.
	Rensk m	Kostnad kr.	Kanaler m	Vanlige m	Halvdype m	Tørrlagt da.	Kostnad kr.	
Kongsvinger	13 637	18 874	2 364	8 487	7 234	395	29 172	7 174
Ringsaker	5 880	8 332	2 275	20 339	0	576	42 037	3 072
Vang	1 140	1 250	618	10 852	0	323	21 782	2 908
Løten	1 985	2 860	759	22 754	0	578	48 624	2 526
Stange	9 410	16 591	0	18 823	0	386	43 368	0
N. Odal	13 976	13 073	0	5 217	0	114	9 907	0
S. Odal	6 756	5 618	0	1 825	0	45	3 364	1 009
Eidskog	8 553	12 368	494	17 337	0	533	36 332	1 229
Grue	20 410	23 969	4 763	22 701	0	726	53 500	6 636
Åsnes	12 828	14 409	935	10 333	0	297	24 172	6 246
Våler	4 651	5 171	615	12 901	2 175	430	26 552	7 365
Elverum	11 977	12 511	1 447	48 886	0	1 556	98 008	30 048
Trysil	51 900	41 399	511	31 363	600	1 199	58 821	11 156
Åmot	21 941	33 099	100	17 906	0	585	35 174	6 698
Stor-Elvdal	13 621	16 753	0	4 672	0	208	9 272	90
Rendalen	5 698	6 658	1 418	3 398	0	274	10 984	286
Tolga/Os	0	0	200	0	0	30	350	227
Tynset	0	0	0	12 796	0	264	20 445	13 282
Sum i alt	204 363	232 935	16 499	270 590	10 009	8 519	571 864	99 952
Fordeling på eierkategorier:								
Privatskog	140 776	163 423	16 499	180 535	10 009	5 823	394 586	99 952
Kommuneskog	27 729	32 463	0	3 253	0	87	6 882	0
Statens skoger	17 983	9 306	0	19 851	0	1 068	37 937	0
Opplysningsvesenets Fonds skoger ..	6 854	7 581	0	3 593	0	132	8 254	0
Bygdealmenninger	11 021	20 162	0	63 358	0	1 409	124 205	0
	204 363	232 935	16 499	270 590	10 009	8 519	571 864	99 952

Skogkultur i Hedmark fylke i 1971

Vegbygging i Hedmark fylke 1971

Herred	Skogkulturarbeider i 1971										Skogsveger bygget i 1971					
	Areal i dekar			Foryngelsesareal i dekar				Planter 1000 stk.	Frø kg.	Total kostnad kr.	Utbetalt statsbidrag kr.	Skogsbilveger		Traktorveger		Utbetalte statsbidrag i 1971 kr.
	Ryddet	Brent	Mark- b.	Plantet	Sådd	Nat.bes.	Sum					Antall m	Foreløpig kostnad kr.	Antall m	Kostnad kr.	
Kongsvinger	10 493	—	—	4 690	—	3 680	8 370	1 242	—	771 907	80 732	18 913	449 358	20 110	55 753	81 000
Ringsaker	3 226	—	—	2 896	—	1 637	4 533	731	—	445 990	91 748	4 650	67 020	3 170	9 496	19 500
Vang	910	—	—	452	—	375	827	224	—	170 651	25 411	2 450	200 476	—	—	48 500
Løten	2 459	—	—	606	—	44	650	271	—	190 237	16 339	1 030	16 200	—	—	3 200
Stange	3 913	—	—	1 784	—	1 089	2 873	456	—	341 611	28 759	8 258	383 240	2 790	8 787	104 000
N. Odal	2 065	—	—	841	—	2 500	3 341	200	—	120 254	22 589	12 350	443 117	6 600	26 000	92 700
S. Odal	756	—	2	816	—	724	1 540	187	—	115 301	24 306	5 670	115 613	13 660	39 745	23 500
Eidskog	6 455	—	—	3 885	—	135	4 020	776	—	544 169	26 189	18 500	550 000	35 000	100 000	36 200
Grue	4 449	—	—	2 798	—	2 007	4 805	685	—	451 031	53 256	17 705	307 984	24 845	56 405	72 000
Åsnes	5 074	—	30	3 241	20	1 812	5 073	809	1	456 012	56 115	13 272	215 485	6 370	23 792	110 500
Våler	3 879	—	30	3 357	—	1 533	4 890	575	—	282 314	26 879	14 500	223 737	1 500	3 000	81 400
Elverum	4 255	—	75	2 437	—	1 903	4 340	505	—	320 530	57 286	19 505	327 167	40 222	106 756	16 500
Trysil	10 044	—	4	6 268	—	7 456	13 724	1 024	—	623 253	68 903	12 970	296 448	14 510	42 361	58 400
Åmot	4 041	—	—	2 050	—	1 760	3 810	452	—	295 666	53 715	6 885	113 088	19 360	48 304	56 500
Stor-Elvdal	3 323	—	—	2 266	—	1 999	4 265	445	—	328 352	25 702	28 503	651 554	—	—	129 000
Rendalen	5 462	—	—	1 802	—	3 208	5 010	302	—	233 518	24 230	26 100	431 942	22 575	69 087	127 800
Engerdal	2 316	—	—	369	—	2 159	2 528	60	—	60 373	3 374	—	—	3 970	10 644	—
Tolga/Os	0	—	—	30	—	400	430	8	—	3 168	2 056	3 230	16 200	—	—	900
Tynset	1 555	—	—	1 161	—	434	1 595	283	—	162 376	101 507	—	—	7 370	16 776	32 500
Alvdal	339	—	—	252	—	339	591	53	—	28 730	7 023	13 770	107 759	7 260	23 740	50 700
Follidal	230	—	—	17	—	230	247	3	—	3 136	458	—	—	8 520	11 461	—
Sum i alt	75 244	—	141	42 018	20	35 424	77 462	9 291	1	5 948 579	796 577	228 261	4 916 388	237 832	652 107	1 152 900
Fordeling på eierkategorier:																
Privatskog	51 721	—	141	33 071	20	25 679	58 770	6 958	1	4 388 642	775 277	218 953	4 480 777	219 742	610 102	1 104 400
Kommuneskog	7 743	—	—	4 174	—	3 474	7 648	803	—	508 850	21 300					
Statens skoger	8 230	—	—	2 401	—	3 727	6 128	742	—	486 119	—	2 700	61 835	14 100	29 210	—
Oppl.v.Fonds skoger	1 615	—	—	603	—	594	1 197	139	—	88 132	—	24	1 200	1 650	4 750	—
Bygdealmenninger	5 935	—	—	1 769	—	1 950	3 719	649	—	476 836	—	6 584	372 576	2 340	8 045	48 500
	75 244	—	141	42 018	20	35 424	77 462	9 291	1	5 948 579	796 577	228 261	4 916 388	237 832	652 107	1 152 900

Avvirkning av bar- og lauvtrøtømmer
i Hedmark fylke 1970/71*

Skogavgiften i Hedmark fylke 1971

Kommune	Alle skoger		Privat- og komm.skoger		Privat- og kommuneskoger							
	Tømmer m ³	Brutto verdi kr.	Tømmer m ³	Brutto verdi kr.	Innstående skogavgift pr. 1/1-71. kr.	Innbetalt på skogavgifts- konto i kalenderåret kr.	Tilbakebetalt skogavgift m. v. i kalenderåret til:					Innstående skogavgift pr. 31/12-71 kr.
							Skogkultur og grøfting kr.	Skogsveger kr.	Andre formål kr.	Frigitt, merverdiavg. kr.	Andre utbetalinger kr.	
02 Kongsvinger	297 906	27 755 528	267 123	24 664 970	3 506 939	2 673 177	593 912	922 317	527 543	213 470	21 981	3 900 893
12 Ringsaker	123 536	12 815 801	90 865	9 488 052	2 387 335	1 028 420	436 732	63 946	278 002	123 097	23 395	2 490 583
14 Vang	25 858	2 685 507	16 055	1 684 640	429 117	200 419	139 510	651	16 546	27 679	11 312	433 838
15 Løten	54 585	5 853 210	18 084	1 883 936	281 978	220 699	129 641	23 998	28 865	13 421	—	306 752
17 Stange	106 337	11 577 384	39 175	4 163 005	1 163 933	449 382	127 976	62 493	121 549	42 824	5 860	1 252 194
18 Nord-Odal	76 046	7 666 513	75 662	7 626 288	1 303 914	945 861	187 844	437 621	226 364	61 725	415	1 335 806
19 Sør-Odal	129 925	12 950 038	128 299	12 790 233	2 179 174	1 280 746	334 321	498 013	174 688	43 261	34 292	2 375 345
20 Eidskog	229 064	21 128 024	225 396	20 737 428	3 760 475	2 137 416	690 806	886 963	527 476	81 335	—	3 711 311
23 Grue	145 664	14 672 724	130 837	13 133 433	2 259 504	1 472 946	543 254	432 442	283 187	88 625	11 859	2 373 083
25 Åsnes	158 197	15 896 656	153 941	15 458 294	2 783 752	1 782 956	523 604	584 366	370 324	184 987	131 311	2 772 116
26 Våler	83 220	8 417 411	80 827	8 177 270	1 305 852	818 056	394 073	319 099	82 812	37 913	41 150	1 248 855
27 Elverum	143 331	14 728 616	137 953	14 157 152	3 023 954	1 544 085	554 290	489 727	160 937	118 422	100 647	3 144 723
28 Trysil	169 579	17 007 326	143 383	14 386 502	2 791 809	1 525 255	740 840	482 155	203 421	131 782	1 021	2 757 845
29 Åmot	103 164	10 634 684	98 456	10 163 768	2 034 728	1 143 540	330 350	429 882	168 832	93 893	23 980	2 131 325
30 Stor-Elvdal	73 991	7 616 424	66 595	6 849 086	1 380 676	884 804	309 429	367 313	229 366	38 455	565	1 320 352
32 Rendalen	74 534	7 417 062	65 201	6 494 462	1 486 581	769 813	214 577	382 628	116 817	49 438	454	1 492 480
34 Engerdal	45 634	3 777 562	4 006	395 212	233 745	44 509	24 773	25 311	20 931	1 603	4 980	200 656
35 Tolga/Os	6 218	516 040	6 218	516 040	337 369	38 575	2 012	7 945	20 662	—	—	345 325
37 Tynset	21 109	1 859 546	19 893	1 744 794	1 046 406	202 191	93 361	74 490	39 984	18 329	1 575	1 020 858
38 Alvdal	11 063	1 022 056	10 618	975 861	611 107	150 621	22 904	146 228	26 553	20 467	371	545 205
39 Follidal	2 639	246 419	2 639	246 419	321 336	16 627	2 423	12 428	9 916	2 964	—	310 232
04 Hedmark	2 081 600	206 244 531	1 781 226	175 736 845	34 629 684	19 330 098	6 396 632	6 650 016	3 634 487	1 393 690	415 180	35 469 777

Fordeling på eierkategorier:

Privat- og komm.skoger ..	1 781 226 m ³
Statsskoger	162 024 »
Bygdealmenninger	138 350 »
Sum i alt	2 081 600 m ³

* Avvirkning til husbehov og ved er ikke medtatt her.